

1 - بخشنامه شماره 7120/89 مورخ 18/01/1389 ; ابلاغ ضوابط سیاستی-نظارتی شبکه بانکی کشور در سال 1389

موضوع

۵

با نکست مرکزی جمهوری اسلامی ایران

به تالی

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانکهای دولتی ، غیر دولتی و موسسات اعتباری ارسال می گردد.

با سلام

احتراماً به استناد ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و ماده (۲۰) قانون عملیات بانکی بدون ربا ، بدین وسیله ضوابط سیاستی نظارتی شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۸۹ مصوب شورای محترم پول و اعتبار به شرح پیوست ابلاغ می گردد. مقتضی است ضمن ابلاغ ضوابط مذکور به کلیه واحدهای ذیربط آن بانک موسسه ، بر حسن اجرای آن نظارت فرمایند. در خاتمه توجه جنابعالی و اعضای محترم هیات مدیره آن بانک ر موسسه اعتباری را به کنترل و نظارت موثر بر مصرف منابع، تلاش مضاعف برای وصول مطالبات معوق و اجرای دقیق بانکداری اسلامی معطوف می نماید. ۲۱۴۳۶۷

پیوست دارد

مو را/د

۱۳۸۷۶

باسمه تعالی

با صلوات بر محمد و آل محمد

شورای پول و اعتبار به استناد ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور و ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا

بسته سیاستی نظارتی شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۸۹ را به شرح زیر تصویب نمود:

بسته سیاستی نظارتی شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۸۹

فصل اول: تعاریف

ماده ۱ در این مصوبه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند.

بسته : بسته سیاستی نظارتی شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۸۹

بانک مرکزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مؤسسات اعتباری بانکهای دولتی غیر دولتی و مؤسسات اعتباری غیربانکی که مجوز فعالیت خود را از بانک مرکزی دریافت نموده اند و سایر مؤسسات اعتباری که به موجب قانون تاسیس شده اند.

سپرده سرمایه گذاری سپرده های کوتاه مدت شامل سپرده های ویژه و سپرده های بلند مدت

فصل دوم سیاستهای پولی

ماده ۲ نرخ سود علی الحساب سالانه سپرده های بانکی در طول دوره سپرده گذاری در سال ۱۳۸۹ به شرح زیر تعیین می گردد

نرخ سود علی الحساب سالانه سپرده های سرمایه گذاری مؤسسات اعتباری در سال ۱۳۸۹

عنوان نرخ سود علی الحساب (درصد)

سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی از یک ماه تا کمتر از ۳ ماه ۶/۰

سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت بیشتر از ۳ ماه و کمتر از ۶ ماه ۰/۸

سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت بیشتر از ۶ ماه و کمتر از یک سال ۰/۱۱

سپرده های سرمایه گذاری یک ساله ۱۴/۰

سپرده های سرمایه گذاری دو ساله ۱۴/۵

سپرده های سرمایه گذاری سه ساله ۱۵/۰

سپرده های سرمایه گذاری چهار ساله ۱۶/۰

سپرده های سرمایه گذاری پنج ساله ۰/۱۷

تبصره ۱ نرخ سود علی الحساب سپرده ها در مناطق آزاد همانند سرزمین اصلی خواهد بود.

تبصره - افتتاح و نگهداری هر گونه حساب دو منظوره برای مثال حساب مدت دار و اجازه واریز به حساب جاری هنگام ارائه چک توسط مشتری و مؤسسات اعتباری به هر طریق ممکن و همچنین عقود مشارکتی تقسیمی ممنوع است.

تبصره -- مؤسسات اعتباری موظفند نرخ سود قطعی سپرده های بانکی را در قالب عقود اسلامی و بر اساس سودآوری مؤسسات اعتباری در پایان دوره پس از حسابرسی عملیات مالی آنها و تایید آن توسط بانک مرکزی تعیین و تسویه نمایند.

تبصره ۴ نرخ سود علی الحساب اوراق گواهی سپرده عام با حداقل مدت یک سال منوط به ارائه گزارشهای توجیهی و تأیید بانک مرکزی تا سقف یک واحد درصد بالاتر از نرخ سود علی الحساب سپرده متناظر قابل پرداخت خواهد بود. نرخ باز خرید قبل از سررسید توسط بانک ناشر معادل نرخ سود علی الحساب سپرده متناظر خواهد بود. بانک ناشر در صورت باز خرید قبل از سررسید باید گواهی را ابطال کند.

تبصره ۵ نرخ سود علی الحساب اوراق گواهی سپرده خاص منوط به ارائه گزارشهای توجیهی و تأیید بانک مرکزی تا سقف ۲/۵ واحد درصد بالاتر از نرخ سود علی الحساب سپرده متناظر قابل پرداخت خواهد بود. باز خرید قبل از سررسید اوراق گواهی سپرده خاص توسط مؤسسات اعتباری ممنوع است.

تبصره ۶ بانک مرکزی میتواند نسبت سپرده قانونی یک یا چند نوع سپرده مؤسسات اعتباری که از نرخ سود علی الحساب اعلام شده برای سپرده های بانکی تخلف کنند را برای حداکثر یک سال به میزان یک تا ۵ واحد درصد افزایش دهد.

ماده ۳ نرخ حق الوکاله میتواند برای مؤسسات اعتباری و بر حسب سپرده های مختلف کوتاه مدت و بلند مدت متفاوت باشد ولی نباید از ۲/۵ درصد بیشتر باشد. مؤسسات اعتباری باید نرخ حق الوکاله را پس از تصویب هیئت مدیره در ابتدای سال از طریق روزنامه های کثیرالانتشار به اطلاع عموم مردم برسانند.

ماده ۴ نسبت سپرده قانونی مؤسسات اعتباری به استثنای بانکهای تخصصی در سال ۱۳۸۹ برای سپرده های مختلف به شرح جدول ذیل تعیین میشود. نسبت سپرده قانونی سپرده های مختلف بانکهای تخصصی معادل رقم سال قبل تعیین می شود.

نسبت سپرده قانونی سپرده های مختلف در سال ۱۳۸۹

سپرده نسبت سپرده قانونی (درصد)

فرض الحسنه پس انداز ۰/۱۰

سپرده های دیداری و سایر ۱۷/۰

سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ۱۵/۵

سپرده های سرمایه گذاری یک ساله ۱۵/۰

سپرده های سرمایه گذاری دو و سه ساله ۱۱/۰

سپرده های سرمایه گذاری چهار ساله ۱۰/۰

سپرده های سرمایه گذاری پنج ساله ۰/۱۰

تبصره - منابع آزاد شده از محل تعدیل نسبت سپرده قانونی پس از تسویه بدهی مؤسسات اعتباری به بانک مرکزی به تامین اعتبار سرمایه در گردش واحدهای تولیدی و طرحهای نیمه تمام سرمایه گذاری های مولد عملیات بازار بین بانکی و مسکن مهر اختصاص می یابد.

ماده ۵ - نرخ سود عقود مبادله ای تا سررسید ۲ سال و کمتر ، معادل ۱۲ درصد و برای بیشتر از ۲ سال، معادل ۱۴ علی الحساب عقود مشارکتی در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا و به نسبت مشخص شده در قرارداد تعیین میگردد. ضمناً نرخ سود فروش اقساطی تسهیلات در بخش مسکن معادل ۱۳ درصد خواهد بود.

تبصره ۱- خرید دین بر اساس اسناد تجارتي واقعی توسط مؤسسات اعتباری از واحدهای تولیدی تا سقف ۳۵ درصد ارزش فروش سال قبل که در صورتهای مالی تایید شده منعکس می باشد با نرخ سود حداکثر ۱۶ درصد در سال مجاز است.

تبصره - پرداخت تسهیلات بانکی با نرخ سود کمتر منوط به تامین یارانه مربوط از سوی دولت و تحقق اهداف

طرح بر اساس اولویت های دولت خواهد بود.

تبصره - موسسات اعتباری میتوانند در صورت احراز نیاز متقاضی و اخذ تامین کافی تسهیلات به شرح ذیل را در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا اعطا نمایند.

الف - خرید کالاها و خدمات ضروری از قبیل کالاهای مصرفی بادوام تو و دست اول از محل تولیدات داخلی و درمان بیماری و هزینه تحصیل حداکثر به میزان ۳۰ میلیون ریال

ب - تسهیلات تعمیر مسکن حداکثر به میزان ۵۰ میلیون ریال

ج تسهیلات خرید خودرو سواری حداکثر به میزان ۷۰ میلیون ریال

د تسهیلات جایگزینی خودروهای فرسوده خرید وانت و تاکسی حداکثر به میزان ۱۰۰ میلیون ریال

تبصره ۴ موسسات اعتباری زمانی مجاز به انعقاد قراردادهای تسهیلاتی با مشتریان خود هستند که اصل و سود مورد انتظار در موعد مقرر را قابل بازگشت ارزیابی کنند.

تبصره ۵ در اجرای سیاستهای پولی و تنظیم نقدینگی خرید دین مجدد توسط بانک مرکزی و موسسات اعتباری از یکدیگر قبل از سررسید، مجاز می باشد.

ماده ۶ بانک مرکزی در سال ۱۳۸۹ مجاز است تا سقف مورد تایید رئیس کل بانک مرکزی اوراق مشارکت منتشر نماید. شرکتهای دولتی و شهرداریها نیز در چارچوب قوانین و مقررات در سال ۱۳۸۹ تا سقف ۵۰ هزار میلیارد ریال مجاز به انتشار اوراق مشارکت خواهند بود.

الف - نرخ سود علی الحساب اوراق مشارکت بانک مرکزی حداکثر تا ۲ واحد درصد بالاتر از نرخ علی الحساب سود سپرده متناظر تعیین خواهد شد.

- نرخ سود علی الحساب اوراق مشارکت شرکتهای دولتی و غیر دولتی و شهرداری ها به میزان سود حاصل از های موضوع سرمایه گذاری و به صورت روز شمار تعیین و در مقاطع سه ماهه پرداخت می گردد. حداکثر نرخ علی الحساب این اوراق یک واحد درصد بالاتر از نرخ سود علی الحساب سپرده متناظر خواهد بود. نرخ بازخرید این اوراق قبل از سررسید نیم واحد درصد کمتر از نرخ سود علی الحساب خواهد بود.

ج سقف اوراق مشارکت بخش غیر دولتی و شرکتهایی که از طریق سازمان بورس اوراق بهادار مجوز دریافت می نمایند، معادل ۴۰ هزار میلیارد ریال تعیین می شود.

تبصره - خرید اولیه اوراق مشارکت شرکتهای و شهرداریها توسط موسسات اعتباری و شرکت هایی که موسسات اعتباری به طور مستقیم یا غیر مستقیم در اداره و مدیریت آنها موثر هستند به هر عنوان ممنوع است. خرید اولیه اوراق مشارکت بانک مرکزی توسط موسسات اعتباری و شهرداریها با موافقت بانک مرکزی بلامانع است.

د بانک عامل ملزم به نگهداری معادل بخشی از منابع اوراق به عنوان بازخرید احتمالی اوراق حداقل به میزان ۱۵ درصد کل اوراق منتشره علاوه بر اخذ وثیقه کافی خواهد بود.

فصل سوم سیاستهای اعتباری

ماده ۷ موسسات اعتباری میتوانند تا ۲۰ درصد افزایش در مانده منابع خود را پس از کسر الزامات قانونی به اختیار به بخشهای مختلف اقتصادی تخصیص دهند و ۸۰ درصد مابقی در بخشهای مختلف اقتصادی به شرح زیر هدفگذاری می شود.

توزیع تغییر در مانده تسهیلات بانکی در بخشهای مختلف اقتصادی

بخش اقتصادی سهم از تغییر در مانده تسهیلات (درصد)

کشاورزی و آب ۲۵

صنعت و معدن ۳۷

ساختمان و مسکن ۲۰

خدمات و بازرگانی ۱۰

صادرات A

تبصره - دستگاه های اجرایی ذیربط با همکاری معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی و پس از هماهنگی با بانک مرکزی می توانند با استفاده از ابزارهای تشویقی از قبیل وجوه اداره شده و یا پرداخت یارانه سود به تسهیلات اعطایی در جهت تحقق سهم های بخشی فوق اقدام نمایند.

ماده - بانکهای دولتی مکلف و بانکهای غیر دولتی مجاز هستند تضمین معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی را پس از موافقت بانک مرکزی به عنوان وثیقه برای اعطای تسهیلات به شرکتهای دولتی به منظور خرید کالاهای یارانه ای و مباشرت در تنظیم بازار مورد پذیرش قرار دهند.

ماده ۹ در راستای اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها دستگاه های متولی بخشهای اقتصادی می توانند از طریق تخصیص وجوه اداره شده و تلفیق آن یا منابع داخلی موسسات اعتباری در چارچوب قراردادهای عاملیت در جهت اعطای تسهیلات به طرحهای مرتبط با تغییر فن آوری تولید اصلاح الگوی مصرف آب و انرژی سرمایه در گردش و تکمیل طرح های نیمه تمام و سرمایه گذاری در طرح های مرتبط با انرژیهای تجدیدپذیر، اقدام نمایند.

ماده ۱۰ اعطای تسهیلات بانکی در بخش مسکن و همچنین اعطای تسهیلات قرض الحسنه بر اساس دستور العملی خواهد بود که توسط رئیس کل بانک مرکزی ابلاغ می شود.

ماده ۱۱ بانک مرکزی طرف مدت سه ماه از ابلاغ بسته سازوکارهای لازم در موسسات اعتباری برای تخصیص کامل سپرده های قرض الحسنه پس از کسر سپرده قانونی مربوطه به تسهیلات قرض الحسنه بکارگیری ابزارهای تامین مالی کوتاه مدت تجاری در بانکهای تجاری دولتی و خصوصی و نیز استفاده از ابزارهای مالی برای تجهیز و تخصیص منابع بلند مدت در بانکهای تخصصی را تدوین و ابلاغ نماید.

فصل چهارم سیاستهای نظارتی

ماده ۱۲ - در حسن اجرای سیاستهای پولی و اعتباری و تحقق اهداف آن بانک مرکزی موظف است تشکیلات مناسب برای

اعمال نظارت موثر و کارآمد را فراهم کرده و با محورهای زیر نظارت خود را توسعه و اعمال نماید.
بکارگیری تسهیلات اعطایی در محل واقعی خود.

۲- تخصیص و پرداخت تسهیلات متناسب با حجم و پیشرفت موضوع تسهیلات
پیشگیری از گردش وجوه بانکی در فعالیت های سفته بازی

۴- کاهش ریسک و نسبت مطالبات غیرجاری تسهیلات اعطایی با توسعه بانک جامع اطلاعات مشتریان اعتبار سنجی
مشتریان و اخذ اظهارنامه مالیاتی

توسعه رقابت منصفانه و پیشگیری از تمرکز در فعالیت بانکی و اعتباری
ارتقای شفافیت صورتهای مالی و فن آوری اطلاعات در نظام بانکی

- جلوگیری از خرید و فروش وام

- واگذاری فعالیتهای غیر بانکی موسسات اعتباری از جمله تملک سهام مدیریتی

راه اندازی سامانه خرید و فروش اوراق مشارکت و گواهی سپرده الکترونیکی سیستم انتقال وجوه بین بانکی و پرداخت چک
های بین بانکی

۱۰ - اعمال وجه التزام ۳۴ درصدی برای اضافه برداشت موسسات اعتباری از بانک مرکزی

ماده ۱۳ هیئت مدیره موسسات اعتباری میتوانند در صورت تسویه بدهی مشتریان به صورت دفعتاً واحده، نسبت به
بخشودگی تا ۶ درصد جریمه تاخیر اقدام نمایند.

ماده ۱۴ بانک مرکزی موظف است بانک اطلاعات مشتریان محروم از خدمات بانکی و موارد محرومیت را به موسسات
اعتباری ارایه نماید بر این اساس موسسات اعتباری موظفند لیست مشتریان بدحساب خود را به طور مستمر به روز کنند.

ماده ۱۵ بانکهای دولتی موظفند فروش سهام شرکتهای تحت پوشش خود و داراییهای مازاد و تملیکی خود را در دستور کار
قرار دهند و برنامه زمان بندی فروش آنها را ظرف سه ماه از ابلاغ بسته به بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی
اعلام نمایند. بانک مرکزی از ابزارهای تشویقی و تنبیهی در خصوص اجرای این ماده استفاده خواهد نمود. بانک مرکزی در
چارچوب مقررات موجود نسبت به واگذاری تصدیهای غیر ضرور خود اقدام نماید.

تبصره - اعطای تسهیلات به شرکتهای تحت پوشش موسسات اعتباری با اخذ مجوز بانک مرکزی و رعایت ضوابط مربوط
بلامانع است.

ماده ۱۶ سقف کارمزد خدمات بانکی طبق جداول ابلاغی بانک مرکزی اعمال میشود. موسسات اعتباری می توانند. در جهت
ارتقای کیفیت خدمات و تقلیل تا حداکثر پنجاه درصد نرخ یا یکدیگر رقابت کنند. به منظور توسعه بانکداری الکترونیک بانک
مرکزی نسبت به کاهش نرخ کارمزد خدماتی که به صورت الکترونیکی ارایه می شود. اقدام خواهد نمود.

تبصره - تا زمان ارایه جداول جدید توسط بانک مرکزی جدول سال ۱۳۸۸ ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۱۷- توسعه شبکه بانکی در خارج از کشور در چارچوب قوانین و مقررات در قالب دفتر نمایندگی، شعبه احداث بانک
مستقل توسط یک یا چند بانک ایرانی یا با مشارکت بانکها و اشخاص خارجی معتبر با مجوز بانک مرکزی مجاز و مورد تاکید
است. همچنین افتتاح شعب و نمایندگی های بانکهای خارجی در داخل کشور با مجوز بانک مرکزی بلامانع است. دستور العمل
مربوطه ظرف یک ماه ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۸ مجموع تسهیلات و تعهدات به هر ذی نفع واحد حداکثر ۱۵ درصد سرمایه پایه هر موسسه اعتباری، تعیین می شود.
اعطای تسهیلات خارج از سقفهای اشاره شده منوط به کسب موافقت بانک مرکزی خواهد بود.

تبصره ۱ موسسات اعتباری موظفند تمهیداتی را فراهم کنند که حداکثر ظرف شش ماه آینده، مجموع تسهیلات و تعهدات به
هر ذی نفع واحد برای اشخاص حقوقی از ۱۰ برابر سرمایه پرداختی ثبتی و برای اشخاص حقیقی از ۳۰ میلیارد ریال تجاوز
نکند. اعطای تسهیلات بیش از سقف فوق منوط به مجوز بانک مرکزی خواهد بود.

تبصره ۲ میزان تسهیلات سرمایه در گردش اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی نباید از ۵۰ درصد فروش کل مندرج در
صورتهای مالی حسابرسی شده تجاوز نماید در خصوص واحدهای جدید برای سال اول فعالیت، نسبت مزبور بر اساس پیش
بینی فروش محاسبه خواهد شد.

تبصره - برای تسهیلات و تعهدات بیش از حد فوق الذکر موسسات اعتباری میتوانند از ساز و کار تسهیلات و تعهدات
سندیکایی کنسرسیومی استفاده کنند مشروط بر این که هر یک از موسسات اعتباری عضو سندیکا از حد مقرر در این ماده
در اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات تجاوز نکنند.

تبصره ۴ فعالیت شرکتهای موسسات اعتباری بنگاهها سازمانها و صندوقهایی که عملیات پولی و بانکی و اعتباری انجام می
دهند، صرفاً بر اساس مجوز و ضوابط و مقررات بانک مرکزی مجاز است. ضمناً بانک مرکزی به عنوان مقام ناظر بر
موسسات اعتباری و تعاونیهای اعتبار شرکتهای لیزینگ صرافی ها و صندوقهای قرض الحسنه بر چگونگی فعالیت آنها و نیز
حسن اجرای مقررات ابلاغی به آنها نظارت می نماید.

تبصره ۵ کلیه تسهیلات اعطایی بیش از مبلغ ۸ میلیارد ریال در مورد اشخاص حقیقی و ۱۶ میلیارد ریال در مورد اشخاص
حقوقی موضوع این ماده باید در مقابل ارایه صورتهای مالی حسابرسی شده و اظهارنامه مالیاتی صورت گیرد.

فصل پنجم بانکداری الکترونیک و نظام های پرداخت

ماده ۱۹ موسسات اعتباری موظفند در سال ۱۳۸۹ در چارچوب گسترش بانکداری الکترونیک نسبت به تحقق اهداف و
شرایط اعلامی از سوی بانک مرکزی مبنی بر تکمیل شبکه خطوط ارتباطی سامانه و خطوط پشتیبان عملیاتی نمودن
بانکداری متمرکز و جامع (Core Banking) بکارگیری اتاق پایپای الکترونیک اوراق و اسناد مالی، توسعه ابزارهای نوین
اعمال دستور العمل امنیت بانکداری الکترونیکی تکمیل بانکهای اطلاعاتی خود و ارسال اطلاعات مورد نیاز بانک مرکزی به
صورت آنی و برخط اقدام نمایند. همچنین موسسات اعتباری موظفند مقررات مربوط به شماره ملی کد پستی شناسه ملی
و شماره اختصاصی اشخاص حقوقی و اشخاص خارجی را حداکثر در نیمه اول سال ۱۳۸۹ به طور کامل عملیاتی نمایند.

فصل ششم : سایر

ماده ۲۰ بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تمهیدات لازم برای بیمه سپرده های کوچک را فراهم خواهد نمود.

ماده ۲۱ موسسات اعتباری موظفند در سال ۱۳۸۹ مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم را به طور کامل برابر زمان بندی اعلامی اجرا نمایند.

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب